

ისტორია
წლიური პროგრამა

სასწავლო თემები:	ცნებები, რომელიც თითოეული თემის ფარგლებში უნდა დამუშავდეს:
VII კლასი პრეისტორია/ქვის ხანა ბრინჯაოს ხანა/ძველი აღმოსავლეთი ანტიკური ხანა	წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი/ნაცია; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.
VIII კლასი შუა საუკუნეები ახალი დრო რევოლუციების ეპოქა	
IX კლასი პირველი მსოფლიო ომის ეპოქა საბჭოთა პერიოდი საქართველო და თანამედროვე მსოფლიო	

VII კლასი

თემა - პრეისტორია / ქვის ხანა

საკითხები:

1. დმანისის აღმოჩენები;
2. პალეოლითური მღვიმეების კულტურა საქართველოსა და ევროპაში;
3. საქართველო - მიწათმოქმედებისა და მეღვინეობის უძველესი კერა.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანძო შეკითხვები:

- რაც ვიცით, საიდან ვიცით ქვის ხანის შესახებ?
- როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები ქვის ხანაში? როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები გვაროვნული თემის პირობებში? როგორი იყო მათი საზოგადოება და ყოველდღიური ყოფა?
- როგორ აღიქვამდა პირველყოფილი ადამიანი სამყაროს? რატომ მისდევდა პირველყოფილი ადამიანი მაგიას?
- რით განსხვავდებოდა ქვის ხანა თანამედროვეობისგან და სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- რატომ იხსენიებენ მეცნიერები მიწათმოქმედებისა და მესაქონლეობის გაჩენას „რევოლუციის“ სახელით?

აქტივობები:

იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის:

შეფასების ინდიკატორები - *მოსწავლემ უნდა შეძლოს:*

- ქვის ხანისთვის / პრეისტორიისთვის დამახასიათებელი არსებითი ნიშნების (გვაროვნული თემი, მაგია, შემგროვებლობა-მონადირეობა, მიწათმოქმედება-მესაქონლეობა) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- არქეოლოგიური და ეთნოლოგიური მონაცემების საფუძველზე ქვის ხანასთან დაკავშირებული ცალკეული ფაქტებისა და მოვლენების შესწავლა-ინტერპრეტირება (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- პირველყოფილი საზოგადოების (საზოგადოებრივი ურთიერთობისა და მეურნეობის ფორმების, მსოფლმხედველობის) თანამედროვეობასა და/ან სხვა ისტორიულ ეპოქასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- „ნეოლითური რევოლუციის“ მისთვის ცნობილ სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

მკვიდრი წარმოდგენები:

- პრეისტორია ადამიანის გაჩენიდან - პირველი სახელმწიფოებისა და დამწერლობის ჩამოყალიბებამდე პერიოდია;
- პრეისტორიაზე/ქვის ხანაზე ინფორმაციას არქეოლოგიური გათხრები და ეთნოგრაფიული მონაცემები გვაწვდის;
- ქვის ხანაში ქვის იარაღებს იყენებდნენ;
- პრეისტორიაში / ქვის ხანაში ადამიანები გვაროვნული თემის პირობებში ცხოვრობდნენ;
- მაგია პირველყოფილი ადამიანის აზროვნებისა და მსოფლმხედველობის უმთავრესი ფორმაა. იგი საგნებს/ადამიანებს შორის უხილავი კავშირების არსებობას გულისხმობს;
- ქვის ხანაში ადამიანები მონადირეობასა და შემგროვებლობას მისდევდნენ, მოგვიანებით კი მიწათმოქმედება და მესაქონლეობა ისწავლეს;
- საქართველოს ტერიტორიაზე აღმოჩენილია ევრაზიაში უძველესი ადამიანის ნაშთები და საქართველო ერთ-ერთი პირველი ქვეყანაა, რომლის ტერიტორიაზეც მიწათმოქმედება და მესაქონლეობა განვითარდა.

საკითხები:

1. მტკვარ-არაქსის კულტურა;
2. თრიალეთის კულტურა;
3. დიაოხისა და კოლხას ურთიერთობები ძველადმოსავლურ ქვეყნებთან.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანძო შეკითხვები:

- რაც ვიცით საიდან ვიცით ძველადმოსავლური/ბრინჯაოს ხანის შესახებ?
- როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები ძველადმოსავლურ ხანაში? როგორი იყო მათი საზოგადოება და ყოველდღიური ყოფა?
- როგორ აღიქვამდა ძველადმოსავლურ პერიოდში მცხოვრები ადამიანი სამყაროს?
- რატომ მარხავდა საქართველოს ტერიტორიაზე მმართველებს ყორღანებში?
- რით განსხვავდებოდა ძველადმოსავლური ხანა თანამედროვეობისგან და სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- რატომ შეიქმნა დამწერლობა, კანონები, დროის აღრიცხვა?
- რატომ წარმოიქმნა პირველი ცივილიზაციები დიდი მდინარეების გასწვრივ?
- როგორი ურთიერთობები არსებობდა მომთაბარეებს და ბინადარ საზოგადოებებს შორის?
- რატომ იყო დამახასიათებელი მონუმენტური არქიტექტურა ძველადმოსავლური ეპოქისთვის?
- რატომ იხსენიება ძველადმოსავლურ წყაროებში ბევრი ქართული სახელმწიფოებრივი გაერთიანება?

აქტივობები

იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის,

შეფასების ინდიკატორები - *მოსწავლემ უნდა შეძლოს:*

- საქართველოს ტერიტორიაზე ბრინჯაოს ხანის არქეოლოგიური კულტურებისა და ლურსმული ფირფიტების მონაცემების საფუძველზე ძველადმოსავლური პერიოდის/ ბრინჯაოს ხანის საზოგადოების დახასიათება **(ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);**
- ძველადმოსავლური პერიოდისთვის/ ბრინჯაოს ხანისთვის დამახასიათებელი არსებითი ნიშნების (დამწერლობა სახელმწიფოებრიობა, რელიგიური სისტემები, „კომპლექსური საზოგადოება“) გამოკვეთა **(ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);**
- ძველადმოსავლური საზოგადოების (საზოგადოებრივი ურთიერთობა, სამართლებრივი აზროვნება, მსოფლმხედველობა, მეურნეობის ფორმები) თანამედროვეობასა და/ან სხვა ისტორიულ ეპოქასთან შედარება **(ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);**
- დამწერლობისა და სახელმწიფო ინსტიტუტების წარმოქმნის მიზეზებზე მსჯელობა; სახელმწიფოს წარმოქმნით გამოწვეული კომპლექსური ცვლილებების დახასიათება და მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება **(ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).**

მკვიდრი წარმოდგენები

- პირველი სახელმწიფოები და დამწერლობის სისტემები ერთდროულად წარმოიქმნა;
- პირველი სახელმწიფოები დიდი მდინარეების გასწვრივ ჩამოყალიბდა;
- უძველესი ცივილიზაციების ჩამოყალიბება ძველი აღმოსავლეთის ხალხებს (შუმერები, ხეთები, ეგვიპტელები, ასურელები, ბაბილონელები) უკავშირდება, ისინი ლურსმულ დამწერლობას იყენებდნენ;
- ძველადმოსავლურ ცივილიზაციებს მომთაბარე ტომების შემოსევები დიდ საფრთხეს უქმნიდა;
- ბრინჯაოს ხანაში ყველაზე ფართოდ ბრინჯაოს იყენებდნენ; საქართველოს ტერიტორია როგორც ბრინჯაოს, ისე რკინის წარმოების თვალსაზრისით იმდროინდელი მსოფლიოს მოწინავე რეგიონი იყო;
- ბრინჯაოს ხანაში ძვ.წ. მეორე ათასწლეულში საქართველოს ტერიტორიაზე მცხოვრები ხალხი თავიანთ მმართველებს ყორღანებში მარხავდნენ;
- ძველადმოსავლურ პერიოდში საქართველოს ტერიტორიაზე არსებულ სახელმწიფოებრივ გაერთიანებებს (დიაოხი, კოლხა...) ინტენსიური ურთიერთობა ჰქონდა ძველი მსოფლიოს მოწინავე ხალხებთან.

DRAFT

საკითხები:

1. ბერძნული ახალშენები საქართველოს ტერიტორიაზე;
2. ალექსანდრე მაკედონელის ლაშქრობა და ქართლის სამეფოს წარმოქმნა;
3. რომის აღმოსავლური დაპყრობები და საქართველო;
4. ქართლისა და რომის ურთიერთობა ახ.წ. I-II საუკუნეებში.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი/ნაცია; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანო შეკითხვები:

- რაც ვიცით საიდან ვიცით ანტიკური ხანის შესახებ?
- როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები ანტიკურ ხანაში? როგორი იყო მათი საზოგადოება და ყოველდღიური ყოფა?
- როგორ აღიქვამდა ანტიკური ხანის ადამიანი სამყაროს?
- რით განსხვავდებოდა ანტიკური ხანა თანამედროვეობისგან და სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- რატომ და როგორ იქმნება მითები?
- რატომ დააარსეს ბერძნებმა ახალშენები დასავლეთ საქართველოს ტერიტორიაზე?
- რატომ იჭრებოდა საქართველოს ტერიტორიაზე ბერძნულწარწერიანი კოლხური თეთრი ?
- რატომ დაამარცხა პატარა, დაქსაქსულმა საბერძნეთმა სპარსეთის უზარმაზარი იმპერია?
- რატომ ადარებენ ელინიზმს თანამედროვე გლობალიზაციას?
- რატომ ითვლება დღესაც მისაზამად ანტიკური ხანის კულტურა?
- რატომ უპირისპირდებოდნენ ერთმანეთს პატრიციები და პლებეები?
- რატომ იყო პრივილეგია რომის მოქალაქეობა?
- რატომ ჰქონდა რომაულ ლეგიონებს მოწინააღმდეგის ჯარებზე უპირატესობა?
- რატომ იყვნენ რომაელები დაინტერესებულნი ქართლის „მეგობრობითა და მოკავშირეობით“?
- რატომ არის საქართველოში მრავლად აღმოჩენილი რომაული პერიოდის არტეფაქტები?
- რატომ ახდენს რომაული მემკვიდრეობა (კანონები და პოლიტიკური სისტემა) გავლენას თანამედროვეობაზე?

აქტივობები

იდევნი კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის:

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- არქეოლოგიური, ნუმიზმატიკური, მითოლოგიური და ნარატიული მონაცემების საფუძველზე ანტიკური საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- ანტიკური ეპოქისათვის დამახასიათებელი არსებითი ნიშნების (მმართველობის ფორმები, სავაჭრო ურთიერთობები, რელიგიური სისტემები...) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- ანტიკური საზოგადოების (საზოგადოებრივი ურთიერთობა, სამართლებრივი აზროვნება, მსოფლმხედველობა, მეურნეობის ფორმები) თანამედროვეობასა და/ან სხვა ისტორიულ ეპოქასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);

- ბერძნული კოლონიზაციის და ალექსანდრე მაკედონელის ლაშქრობების, რომის მსოფლიო იმპერიად ჩამოყალიბების შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი გავლენების ანალიზი; მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საზ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

მკვიდრი წარმოდგენები

- ანტიკურ ხანაში პოლიტიკური და კულტურული თვალსაზრისით წამყვანი პოზიციები ბერძნებს ეკავათ; ბერძნული ცივილიზაცია თანამედროვეობაზეც ახდენს გავლენას;
- ანტიკურ ხანაში საქართველოს ტერიტორიაზე მცხოვრებ მოსახლეობას მჭიდრო ურთიერთობა ჰქონდა იმდროინდელი მსოფლიოს მოწინავე ხალხებთან - ბერძნებთან და სპარსელებთან;
- კოლხეთი ფართოდაა ასახული ბერძნულ მითოლოგიაში და ბერძენი ავტორების თხზულებებში;
- ძველი საბერძნეთი არ იყო ერთიანი სახელმწიფო - იგი დამოუკიდებელი ქალაქ-სახელმწიფოებისგან - პოლისებისგან შედგებოდა;
- ანტიკურ ხანაში გავრცელებული იყო მონათმფლობელობა;
- ალექსანდრე მაკედონელის მოღვაწეობამ ბერძნული და აღმოსავლური კულტურების შერწყმას (ელინიზმს) დაუდო საფუძველი;
- აღმოსავლეთ საქართველოში პირველი სახელმწიფო (ქართლი) ალექსანდრე მაკედონელის ლაშქრობის შემდგომ წარმოიქმნა;
- რომის იმპერია მთელ ხმელთაშუაზღვისპირეთს მოიცავდა;
- რომაული საზოგადოება პატრიციებისა და პლებეებისგან შედგებოდა;
- მონათმფლობელობა რომაული ეკონომიკის საფუძველს წარმოადგენდა;
- ქართლის სამეფო რომის „მეგობარი და მოკავშირე“ სახელმწიფო იყო;
- რომაული სამართალი და მმართველობის სისტემა საფუძველად უდევს ევროპულ/დასავლურ ცივილიზაციასა და პოლიტიკურ პრაქტიკას.

საკითხები

1. ქრისტიანობის გავრცელება რომის იმპერიასა და საქართველოში;
2. ვახტანგ გორგასალი (სპარსეთ-ბიზანტიის დაპირისპირების კონტექსტში);
3. „დიდი ომიანობა“ ეგრისში;
4. არაბთა სახალიფოს ჩამოყალიბება და მათ მიერ საქართველოს დაპყრობა;
5. ბაგრატ მესამის საშინაო და საგარეო პოლიტიკა;
6. ჯვაროსნული ლაშქრობები და საქართველო;
7. დავით აღმაშენებელი;
8. თამარ მეფე;
9. მონღოლთა იმპერიის ჩამოყალიბება და საქართველო;
10. გიორგი ბრწყინვალე.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი/ნაცია; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანძო შეკითხვები:

- რაც ვიცით საიდან ვიცით შუა საუკუნეების შესახებ?
- როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები შუა საუკუნეებში? როგორი იყო მათი საზოგადოება და ყოველდღიური ყოფა?
- როგორ აღიქვამდა შუასაუკუნეების ადამიანი სამყაროს?
- რით განსხვავდებოდა შუა საუკუნეები თანამედროვეობისგან და სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- რატომ გამოაცხადა მირიანმა ქრისტიანობა სახელმწიფო რელიგიად?
- რატომ დაეცა რომის იმპერია?
- რატომ გაჩნდნენ მონასტრები ადრეულ შუა საუკუნეებში; რატომ იქცნენ ისინი განათლების კერებად?
- რატომ ცდილობდნენ საქართველოს მეფეები ჩრდილოეთ კავკასიის უღელტეხილების გაკონტროლებას; რატომ უწყობდნენ მათ ამაში ხელს ბიზანტია და სასანიანთა ირანი?
- რატომ გაუადვილდათ არაბებს წინა აზიისა და კავკასიის დაპყრობა?
- რატომ გაჩნდა საქართველოს ტერიტორიაზე VIII-IX საუკუნეებში ახალი სამეფო-სამთავროები (აფხაზეთის სამეფო, კახეთის საქორეპისკოპოსო)?
- რატომ არის ქართულ ენაში ბევრი არაბული და სპარსული წარმოშობის სიტყვა?
- რატომ ატარებდნენ საქართველოს მეფეები ბიზანტიურ ტიტულებს?
- რატომ გაერთიანდა საქართველო X-XI საუკუნეებში?
- რატომ შეიქმნა „ქართლის ცხოვრების“ კრებული XI-XII საუკუნეში?
- რატომ უპირისპირდებოდა ეკლესია და დიდგვაროვნები სამეფო ხელისუფლებას შუა საუკუნეებში?
- რატომ ურთიერთობდნენ ქართველები ევროპელ ჯვაროსნებთან?/რატომ ჰქონდათ მიმოწერა ქართველ მეფეებს რომის პაპებთან?
- რატომ გაუადვილდა მონღოლებს მსოფლიო იმპერიის შექმნა?
- რატომ განვითარდა გილდიები და ამქრები განვითარებულ შუა საუკუნეებში?
- რატომ იქცა XI-XII საუკუნეები „ოქროს ხანად“ საქართველოს ისტორიაში?

აქტივობები

იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის:

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი წყაროების (ჰაგიოგრაფიული თხზულებების, ქართლის ცხოვრების, ქრონიკის, მატინეს, ანალების) საფუძველზე ადრეული შუა საუკუნეების ხანის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- შუა საუკუნეების ეპოქისათვის დამახასიათებელი არსებითი ნიშნების (საეკლესიო განხეთქილებები, მიგრაციული პროცესები, ფეოდალიზმი, „წმინდა მიწისთვის ბრძოლა“, დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ურთიერთობები და დაპირისპირებები, პროვიდენციალური აზროვნება....) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- შუა საუკუნეების საზოგადოების (სამწევროვანი საზოგადოება, სამართლებრივი აზროვნება, მსოფლმხედველობა, მეურნეობის ფორმები) თანამედროვეობასა და/ან სხვა ისტორიულ ეპოქასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- ხალხთა დიდი გადასახლების, მონოთეისტური რელიგიების, ჯვაროსნული ლაშქრობების შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი გავლენის ანალიზი; მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

მკვიდრი წარმოდგენები

- რომის იმპერია გერმანული ტომების შემოსევების შედეგად დაეცა, შუა საუკუნეებს რომის იმპერიის დაცემის შემდგომ პერიოდს უწოდებენ;
- მომთაბარეების შესაჩერებლად კავკასიის უღელტეხილების გამაგრებას ბიზანტიისა და სპარსეთისთვის სტრატეგიული მნიშვნელობა ჰქონდა; ეს საერთაშორისო პოლიტიკაში ქართული სახელწიფოების (ქართლი, ლაზიკა) როლს ზრდიდა;
- ქრისტიანობა და ისლამი მონოთეისტური რელიგიებია; შუა საუკუნეებში მონასტრები საგანმანათლებლო კერებს წარმოადგენდნენ;
- შუა საუკუნეებში ხშირი იყოს განხეთქილება ქრისტიანობის სხვადასხვა მიმდინარეობას (მაგალითად, მონოფიზიტობასა და დიოფიზიტობას) შორის; სადავო საკითხები მსოფლიო საეკლესიო კრებებზე წყდებოდა;
- ქრისტიანულ სამყაროში სულ რამდენიმე ავტოკეფალური ეკლესიაა; საქართველო ერთ-ერთია მათ შორის;
- ისლამი და არაბთა სახალიფო მუჰამედის ქადაგების შედეგად წარმოიქმნა; არაბთა სახალიფოსთან საქართველოს ფართო ურთიერთობა ჰქონდა;
- შუა საუკუნეებისთვის დამახასიათებელია ფეოდალიზმი („სამწევროვანი საზოგადოება“ ევროპაში, პატრონ-ყმობა საქართველოში);
- შუა საუკუნეებში საქართველო „ბიზანტიური თანამეგობრობის“ ნაწილს წარმოადგენდა;
- შუა საუკუნეები ჯვაროსნული ლაშქრობებისა და დიდი აზიური იმპერიების (თურქ-სელჩუკები, მონღოლები....) ეპოქაა;
- შუა საუკუნეები რაინდების, ციხე-სიმაგრეებისა და ციხე-ქალაქების ეპოქაა;
- შუა საუკუნეებში „აბრეშუმის გზა“ ევროპასა და აზიას ერთმანეთთან აკავშირებდა. იგი საქართველოზეც გადიოდა;
- „ქართლის ცხოვრება“ შუა საუკუნეების საქართველოს ისტორიის უმთავრესი წყაროა;
- XI-XIII საუკუნეები პოლიტიკური და კულტურული თვალსაზრისით საქართველოს ძლიერების ხანაა.

საკითხები

1. საქართველოს დაშლა სამეფო-სამთავროებად;
2. დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენების მიზეზები და შედეგები;
3. ქართული სახელმწიფოები ირან-ოსმალეთის დაპირისპირებაში;
4. ვახტანგ მეექვსის მოღვაწეობა.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი/ნაცია; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანძო შეკითხვები

- რაც ვიცით საიდან ვიცით ახალი დროის შესახებ?
- როგორ აღიქვამდა ახალი დროის ადამიანი სამყაროს?
- რით განსხვავდებოდა ახალი დრო თანამედროვეობისგან და სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- რატომ მოუტანა უარყოფითი შედეგები ბიზანტიის დაცემამ და დიდმა გეოგრაფიულმა აღმოჩენებმა საქართველოს?
- რატომ ჩამოყალიბდა სათავადოები ამ პერიოდის საქართველოში?
- რატომ დაიშალა საქართველო სამეფო-სამთავროებად XV საუკუნეში?
- რატომ იყო ბევრი ქართველი მეომარი მახლობელი აღმოსავლეთის მაჰმადიანურ ქვეყნებში?
- რატომ ცდილობდნენ ამ ეპოქაში ქართველი და ევროპელი საერო და სასულიერო მმართველები დიპლომატიური ურთიერთობების დამყარებას?
- რატომ იქცა აღნიშნული ეპოქა საქართველოს დაცემა-დაქვეითების ხანად?
- რატომ ატარებს ამ პერიოდის კულტურა და ყოფა მკვეთრად გამოხატულ თურქულ-სპარსულ ელფერს?

აქტივობები

იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი წყაროების (ქრონიკა, მისიონერებისა და მოგზაურების ჩანაწერები, დღიურები....) საფუძველზე შუა საუკუნეების ხანის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- გვიანი შუა საუკუნეებისა და ადრეული ახალი დროის არსებითი მახასიათებლების (დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენები, ანტიოსმალური კოალიციები...) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- გვიანი შუა საუკუნეებისა და ადრეული ახალი დროის საზოგადოების (მმართველობის სისტემა, სამართლებრივი აზროვნება, მსოფლმხედველობა, ეკონომიკური ურთიერთობები) თანამედროვეობასა და/ან სხვა ისტორიულ ეპოქასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენებისა შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი გავლენის ანალიზი; მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

მკვიდრი წარმოდგენები

- XV-XVII საუკუნეები ევროპაში დიდი გეოგრაფიული აღმოჩენების, ტექნოლოგიური ნოვაციების, ეროვნული სახელმწიფოების ჩამოყალიბების ეპოქაა; საქართველოზე ეს სიახლეები დაგვიანებით და ნაწილობრივ აისახებოდა;
- ბიზანტიის იმპერიის დაცემით საქართველოს ურთიერთობა დასავლურ სახელმწიფოებთან შეწყდა; შესაბამისად, ქართველები აქტიურად მონაწილეობდნენ ანტიოსმალურ კოალიციებში;
- ამ პერიოდის საქართველოს უცხოელი მისიონერები და მოგზაურები აღწერენ;
- გვიან შუა საუკუნეებში საქართველო სამეფო-სამთავროებად დაიშალა;
- ამ პერიოდში “ტყვის სყიდვა” იყო გავრცელებული; ბევრი გაყიდული ქართველი მამლუქების, იანიჩარებისა და ღულამების სახით სხვა ქვეყნის სამსახურში იდგა.
- ამ პერიოდში საქართველო ოსმალეთისა და ირანის პოლიტიკურ და კულტურულ გავლენას განიცდიდა.

საკითხები

1. საფრანგეთის რევოლუციის მიზეზები და შედეგები;
2. გეორგიევსკის ტრაქტატი და ქართული სახელმწიფოებრიობის გაუქმება;
3. თერგდალეულთა მოღვაწეობა და დაშლა დასებად.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი/ნაცია; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანძო შეკითხვები

- რაც ვიცით საიდან ვიცით XVIII-XIX საუკუნეების საქართველოს შესახებ?
- როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები რევოლუციების ეპოქაში? როგორი იყო მათი საზოგადოება და ყოველდღიური ყოფა?
- როგორ აღიქვამდა XVIII-XIX საუკუნეების ადამიანი სამყაროს?
- რით განსხვავდებოდა XVIII-XIX საუკუნეები თანამედროვეობისგან და სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- რატომ დაკარგა საქართველომ სახელმწიფოებრიობა?
- რატომ აისახა საქართველოზე ნაკლებად საფრანგეთის რევოლუციისა და „ინდუსტრიული რევოლუციის“ შედეგები?
- რატომ არ უწყობდა ცარიზმი ხელს საქართველოში მრეწველობის განვითარებას?
- რატომ უწოდებდნენ კავკასიის მეფისნაცვალ მიხეილ ვორონცოვის მოღვაწეობას „ნამცხვრისა და მათრახის“ პოლიტიკას?
- რატომ განახორციელა ალექსანდრე მეორემ ბურჟუაზიული რეფორმები?
- რატომ აშუქებდნენ თერგდალეულები აქტიურად ევროპაში მიმდინარე სოციალურ და პოლიტიკურ პროცესებს?

აქტივობები

იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობითი წყაროების (ქრონიკების, პუბლიცისტური მონაცემების) საფუძველზე ახალი დროის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- ახალი დროის არსებითი მახასიათებლების (რევოლუციები, კოლონიალიზმი, სამრეწველო გადატრიალება, ნაციონალიზმი....) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- ახალი დროის საზოგადოების (მმართველობის სისტემა, სამართლებრივი აზროვნება, მსოფლმხედველობა, ეკონომიკური ურთიერთობები) თანამედროვეობასა და/ან სხვა ისტორიულ ეპოქასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- რევოლუციების, კოლონიალიზმისა და ნაციონალიზმის, ლიბერალური თუ მემარცხენე იდეოლოგიის გავრცელების შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი გავლენის ანალიზი; მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

მკვიდრი წარმოდგენები

- XVIII-XIX საუკუნეები საფრანგეთის რევოლუციის, „ინდუსტრიული რევოლუციის“ და სამეცნიერო-ტექნიკური პროგრესის ხანაა;
- XVIII-XIX საუკუნეებში მსოფლიოს უმეტესი ნაწილი ევროპული სახელმწიფოების კოლონიებს წარმოადგენდა;
- XIX საუკუნეში საქართველომ სახელმწიფოებრიობა დაკარგა და რუსეთის გუბერნიად იქცა;
- თერგდალეულები მეფის რუსეთის წინააღმდეგ იბრძოდნენ და ევროპულ ლიბერალურ ღირებულებებს ამკვიდრებდნენ საზოგადოებაში;
- XVIII-XIX საუკუნეები ნაციონალიზმისა და რომანტიზმის ეპოქაა.

თემები IX კლასისათვის

თემა: პირველი მსოფლიო ომის ეპოქა

საათების სავარაუდო რაოდენობა 24 (+4)

საკითხები

1. პირველი მსოფლიო ომი და საქართველო;
2. 1917 წლის რევოლუციები რუსეთში და საქართველოს დამოუკიდებლობის გამოცხადება;
3. საქართველოს გასაბჭოება.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი/ნაცია; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანძო შეკითხვები

- რაც ვიცით საიდან ვიცით რუსეთის რევოლუციებისა და პირველ მსოფლიო ომის ეპოქაზე?
- როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები პირველი მსოფლიო ომის ეპოქაში? როგორი იყო მათი საზოგადოება და ყოველდღიური ყოფა?
- როგორ აღიქვამდა პირველი მსოფლიო ომის ეპოქის ადამიანი სამყაროს?
- რით განსხვავდებოდა პირველი მსოფლიო ომის ეპოქა თანამედროვეობისგან და სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- რატომ დაიწყო პირველი მსოფლიო ომი?
- რატომ მოხდა რევოლუციები რუსეთში?
- რატომ და როგორ მოიპოვა საქართველომ დამოუკიდებლობა?
- რატომ იყო საქართველოში პოპულარული სოციალ-დემოკრატიული (მენშევიკური) პარტია?
- რატომ ჰქონდათ ქართველ პოლიტიკოსებს ბოლშევიკური რუსეთის წინააღმდეგ ევროპული სახელმწიფოების მხარდაჭერის იმედი?
- რატომ არ მიიღეს საქართველო „ერთა ლიგაში“?
- რატომ ატარებს ამ პერიოდის მეცნიერება, ხელოვნება და ყოფა მკვეთრად გამოხატულ ევროპულ ელფერს?

აქტივობები

იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობით წყაროებზე (ქრონიკები, პუბლიცისტური მონაცემები), ფოტო-ფონო მასალებზე დაყრდნობით XX საუკუნის პირველი ნახევრის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- XX საუკუნის პირველი ნახევრის არსებითი მახასიათებლების (რუსეთის რევოლუციები რევოლუციები, პირველი მსოფლიო ომი, მემარჯვენე და მემარცხენე იდეოლოგიების ჭიდილი....) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);

- XX საუკუნის პირველი ნახევრის საზოგადოების (მმართველობის სისტემა, საერთაშორისო ურთიერთობები, სამართლებრივი აზროვნება, მსოფლმხედველობა, ეკონომიკური ურთიერთობები) თანამედროვეობასა და/ან სხვა ისტორიულ ეპოქასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- პირველი მსოფლიო ომისა და რუსეთის რევოლუციების შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი გავლენის ანალიზი; მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

მკვიდრი წარმოდგენები

- XX საუკუნის დასაწყისი მემარცხენე და მემარჯვენე იდეოლოგიების დაპირისპირების ხანაა. ილია ჭავჭავაძე ამ დაპირისპირებას შეეწირა.
- პირველი მსოფლიო ომი თავისი მასშტაბებით მანამდე მომხდარ ყველა სამხედრო დაპირისპირებას აღემატებოდა;
- საბჭოთა კავშირი მას შემდეგ შეიქმნა, რაც რუსეთში რევოლუციების შედეგად მეფის ხელისუფლება დაემხო;
- რუსეთის იმპერიის დამხობამ საქართველოს საშუალება მისცა 1918-1921 წლებში პირველი დამოუკიდებელი რესპუბლიკა შეექმნა, რომელიც დემოკრატიულ ფასეულობებს ეფუძნებოდა;
- პირველი მსოფლიო ომის შემდგომ პერიოდში სხვადასხვა ქვეყანას შორის ურთიერთობებს საერთაშორისო ორგანიზაცია - ერთა ლიგა აწესრიგებდა;
- XX საუკუნის პირველ ნახევარში ქართული კულტურა მნიშვნელოვან ევროპულ გავლენას განიცდიდა.

საკვანძო შეკითხვები, რომლებზეც მოსწავლე თემის სწავლების პროცესში უნდა დაფიქრდეს:

1. რეპრესიები;
2. მეორე მსოფლიო ომი და საქართველო;
3. „პერესტროიკა“.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი/ნაცია; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანძო შეკითხვები

- როგორ ცხოვრობდნენ ადამიანები საბჭოთა პერიოდში? როგორი იყო მათი საზოგადოება და ყოველდღიური ყოფა?
- რატომ იდევნებოდა საბჭოთა კავშირში კერძო საკუთრება და ინიციატივა?
- რატომ განხორციელდა საბჭოთა კავშირში ინდუსტრიალიზაცია და კოლექტივიზაცია?
- რატომ დასჭირდა საბჭოთა სახელმწიფოს რეპრესიების განხორციელება? რატომ იდევნებოდა თავისუფალი პრესა/ მრავალპარტიულობა/განსხვავებული აზრი საბჭოთა კავშირში?
- რით განსხვავდებოდა საბჭოთა პერიოდი თანამედროვეობისგან და სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- როგორ აღიქვამდა საბჭოთა პერიოდის ადამიანი სამყაროს?
- რატომ ახასიათებს „პიროვნების კულტი“ ტოტალიტარიზმს?
- რატომ იყვნენ ქართველები აქტიურად ჩართულნი მეორე მსოფლიო ომში?
- რატომ დაუპირისპირდნენ ერთმანეთს კაპიტალისტური და სოციალისტური ქვეყნები „ცივი ომის“ დროს?
- რატომ არ უშვებდნენ საბჭოთა მოქალაქეებს საზღვარგარეთ?
- რატომ იყო დამკვიდრებული საბჭოთა ხელოვნებაში სოციალისტური რეალიზმი?
- რატომ დაიშალა საბჭოთა კავშირი?

აქტივობები

იდეები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის

შეფასების ინდიკატორები - *მოსწავლემ უნდა შეძლოს:*

- წერილობით წყაროებზე (მათ შორის, საარქივო მასალის საფუძველზე) დაყრდნობით საბჭოთა ეპოქის საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- საბჭოთა ეპოქის არსებითი მახასიათებლების (ინდუსტრიალიზაცია, კოლექტივიზაცია, რეპრესიები, ათეიზმი, ტოტალიტარიზმი...) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- საბჭოთა ეპოქის საზოგადოების (რეჟიმი, მსოფლმხედველობა, ეკონომიკური ურთიერთობები...) თანამედროვეობასა და/ან სხვა ისტორიულ ეპოქასთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12); (ინდუსტრიალიზაცია, კოლექტივიზაცია, რეპრესიები, მეორე მსოფლიო ომის, „პერესტროიკის“ შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი გავლენის ანალიზი; მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

მკვიდრი წარმოდგენები

- საქართველომ 70 წელი საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში გაატარა;
- საბჭოთა კავშირში მოქალაქის ცხოვრების ყველა სფეროს სახელმწიფო აკონტროლებდა, განსხვავებულად მოაზროვნე პიროვნებებს კი რეპრესიული მეთოდებით უსწორდებოდა;
- საბჭოთა ეკონომიკა კოლექტიური საკუთრების პრინციპს დაეფუძნა და კერძო საკუთრება შეიზღუდა;
- საბჭოთა კავშირში რელიგია იდეენებოდა, იგი ბელადის კულტმა და ათეიზმმა ჩაანაცვლა;
- მეორე მსოფლიო ომში საბჭოთა კავშირი ნაცისტურ გერმანიას დაუპირისპირდა. ამ ომში ბევრი ქართველი დაიღუპა;
- „ცივ ომის“ დროს კაპიტალისტური და სოციალისტური ბანაკის ქვეყნები უპირისპირდებოდნენ ერთმანეთს;
- დისიდენტები საბჭოთა რეჟიმის წინააღმდეგ იბრძოდნენ.

DRAFT

საკითხები

1. ეროვნული მოძრაობის აღმავლობა და დამოუკიდებლობის გამოცხადება;
2. საქართველოს დაკარგული ტერიტორიები;
3. საქართველო და ევროსტრუქტურები.

თემის ფარგლებში დასამუშავებელი ცნებები:

წყარო, ფაქტი/ინტერპრეტაცია/სტერეოტიპი; ცვალებადობა; ქრონოლოგია; პოლიტიკური ისტორია; სოციალური ისტორია; ისტორიული მოვლენა, ისტორიული პროცესი; პატრიოტიზმი; კულტურა; ეთნოსი/ნაცია; რელიგია; მრავალფეროვნება; სახელმწიფო.

საკვანძო შეკითხვები

- როგორია თანამედროვე საზოგადოება და ყოველდღიური ყოფა?
- რით განსხვავდებოდა თანამედროვეობა სხვა ისტორიული ეპოქებისგან?
- რატომ მოხდა 9 აპრილის ტრაგედია?
- რატომ მიისწრაფვის საქართველო ევროინტეგრაციისკენ?
- რატომ აირჩია თანამედროვე საქართველომ რესპუბლიკური მმართველობის ფორმა?
- როგორ აისახება გლობალიზაცია თანამედროვე საქართველოზე?
- როგორ შეიძლება მოგვარდეს ეთნოკონფლიქტები?

აქტივობები

იდებები კომპლექსური/პროექტული დავალებებისთვის

შეფასების ინდიკატორები - მოსწავლემ უნდა შეძლოს:

- წერილობით, ციფრულ წყაროებზე და ზეპირ ისტორიაზე დაყრდნობით თანამედროვე საზოგადოების დახასიათება (ისტ.საბ.1,2,3,4,5,7,9,10,11,12);
- თანამედროვე ეპოქის არსებითი მახასიათებლების (გლობალიზაცია, ტერორიზმი, ფუნდამენტალიზმი, მიგრაციული პროცესები) გამოკვეთა (ისტ.საბ.1,2,3,5,7,8,9,10,11,12);
- თანამედროვე ეპოქის საზოგადოების (მმართველობა, მსოფლმხედველობა, ტექნოლოგიური პროგრესი, ეკონომიკური ურთიერთობები...) წინარე ისტორიულ ეპოქებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,7,9,10,11,12);
- გლობალიზაციის შედეგად გამოწვეული ცვლილებების დახასიათება, საქართველოზე მათი გავლენის ანალიზი; მათი სხვა ისტორიულ მოვლენებთან შედარება (ისტ.საბ.1,2,3,6,7,8,9,10,11,12).

მკვიდრი წარმოდგენები

- „9 აპრილი“ საქართველოს მოსახლეობისთვის როგორც ტრაგიკული, ისე საზეიმო დატვირთვის მატარებელია;
- 1991 წელს დამოუკიდებელმა საქართველომ დამოუკიდებლობა აღიდგინა;
- სახელმწიფო გადატრიალებამ საქართველოში სამოქალაქო ომი გამოიწვია და ქვეყნის განვითარება სერიოზულად შეაფერხა;
- გარე ძალების ჩარევით ქვეყანაში გავივდა ეთნოკონფლიქტები, რომელმაც საქართველოს ტერიტორიული მთლიანობა დაარღვია;
- საქართველო დამოუკიდებლობის მოპოვებიდან დღემდე ევროინტეგრაციის გზას ადგას;
- საქართველო აქტიურადაა ჩართული მსოფლიოს წინაშე მდგარი გამოწვევების - ტერორიზმისა და ფუნდამენტალიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში;
- გლობალიზაციის პირობებში საქართველომ მსოფლიოში თავი შეიძლება დაიმკვიდროს თავისი თვითმყოფადობით და კულტურული მრავალფეროვნებით.